

Datum: 2025-05-19
Diarienummer: 2025-3682-2

Mottagare:
Försvarsdepartementet
Referens: Fö2025/00151

Betänkandet Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret (SOU 2025:6)

Säkerhetspolisen har de synpunkter på förslagen i betänkandet som anges nedan. Myndigheten har i övrigt ingen erinran mot utredningens förslag.

Säkerhetsprovning inför och vid grundutbildning (avsnitt 25.5.2)

Säkerhetspolisen instämmer i utredningens bedömning att de personer som ska delta i grundutbildning med civilplikt bör bedömas utifrån säkerhetsperspektiv. Det bör dock, av de skäl som anges nedan, övervägas om det är ändamålsenligt att provningen görs enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Utredningen föreslår att om en totalförsvarspliktig skrivs in med civilplikt för grundutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och det kan antas att den totalförsvarspliktige efter grundutbildningen enligt 3 kap. 12 § nämnda lag kommer att krigsplaceras med civilplikt i en befattning placerad i säkerhetsklass, ska den totalförsvarspliktige anses delta i säkerhetskänslig verksamhet under den tid som grundutbildningen pågår. Det ska gälla trots att grundutbildningen i sig inte innebär deltagande i säkerhetskänslig verksamhet.

Enligt 2 kap. 1 § 4 st. säkerhetsskyddslagen ska säkerhetsskyddsåtgärder så långt det är möjligt utformas så att de inte medför någon skada eller annan olägenhet för andra allmänna eller enskilda intressen. Förslaget att säkerhetspröva personer när det redan på förhand står klart att dessa inte kommer att delta i säkerhetskänslig verksamhet under den tid säkerhetsprovningen pågår är således inte förenligt med säkerhetsskyddslagens utformning och systematik. Det bör därför övervägas om det som den föreslagna ordningen syftar till att uppnå kan åstadkommas på annat sätt än genom säkerhetsprovning enligt säkerhetsskyddslagen.

Utredningen föreslår även att antagandet om framtida deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska göras på gruppnivå. Att säkerhetsprovning under grundutbildningen föreslås ske av en hel grupp om det kan antas att mer än en fjärdedel av gruppen kommer att krigsplaceras i befattning placerad i säkerhetsklass är inte förenligt med säkerhetsskyddslagens syfte. Den föreslagna ordningen skulle såvitt framgår leda till närmast slumpvisa beslut för den enskilde, där frågan om eventuell säkerhetsprovning avgörs av vilka personer som går utbildningen samtidigt. Utöver att förslaget är oförenligt med säkerhetsskyddsregleringens syfte skulle det i många fall innebära ett omotiverat intrång i den enskildes integritet.

Vidare ska, enligt utredningens förslag, inget beslut om placering i säkerhetsklass krävas. Även detta avviker från säkerhetsskyddslagens systematik. Säkerhetsprovning med registerkontroll förutsätter som huvudregel att ett sådant beslut har fattats. Att ett sådant beslut saknas kan innebära svårigheter vid tillämpningen av andra delar av säkerhetsskyddsförfattningarna då bestämmelser om registerkontroll förutsätter att det finns en aktör som beslutar om placering i säkerhetsklass.

Datum: 2025-05-19

Diarienummer: 2025-3682-2

Detta remissvar har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Föredragande har varit seniora verksjuristen Fredrik Hugo. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Per Lagerud och biträdande enhetschefen Ewa Bokwall deltagit.